

„Szabadságát nem vívta ki”

PUBLICISZTIKA - LXIII. évfolyam, 41. szám, 2019. október 11.

Az MTA csendes, újra csendes. Nem dúskálunk a róla szóló sajtóhírekben sem. Ezen nem érdemes meglepődnünk: a kutatóhálózat (KH) áthelyezése a frissen megalakított Eötvös Loránd Kutatási Hálózat (ELKH) alá gyakorlatilag lezajlott, és bár az új szervezet eléggé csikorogva indul be, a Gellérthegy utcai irodák megteltek régi munkatársakkal és vadonatúj nevű főosztályokkal, a vezetők járják körbe a birodalom végvárait, nyugtatva a kedélyeket, és ígéreteket téve a rózsás jövőről, a kutatók pedig igyekeznek megosztani egymással a lassan csordogáló információkat.

De hát kétségbe kell-e esnünk?

Legutóbbi írásomban jeleztem, hogy Palkovics miniszter az ELKH főtitkárának a megbízását még az arra jogosult Irányító Testület (IT) alakuló ülése előtt jelentette be. Szerencsére a lapzártá után, szeptember 4-én megjelent *Közlöny*ben már látható volt Szigeti Ádám felmentése az ITM helyettes államtitkári posztjáról, tehát most már hivatalosan is lett ideje az ELKH ügyeivel foglalkozni. Igaz, hogy a vonatkozó törvényben az szerepel, hogy a főtitkári munkakörre az IT pályázatot ír ki, amelyet idővel elbírál, és a nyertessel tölti be a posztot, de még az is lehet, hogy Szigeti fut be az első helyen.

Az MTA-n belül menedzselte kutatóhálózat vezetője a mindig akadémikusi rangban lévő elnök vagy főtitkár volt (akiknek a mai helyzetben a szintén MTA-tag Maróth Miklós felel meg), de az ELKH főtitkári szintjének megfelelő napi irányítást az MTA Kutatóintézeti Főosztály mindenkor vezetője gyakorolta, akinek általában MTA doktori címe, de legalább PhD-fokozata volt, tehát tudományos pályát futott be. Ehhez képest most egy pár éves minisztériumi igazgatási múlttal bíró alapképzési (BA) diplomás fiatalember fog dönten arról, kik, mit és mennyiért kutassanak az intézetekben. Persze csak akkor, ha elnyeri a majdan kiírandó pályázatot, mert addig csak „megbízott főtitkár” (de már kijelölt helyettese is van). Rossz rágondolni, mi lesz vele, ha netán PhD-fokozatot várnak el a pályázóktól. Vajon lesz-e állása valahol?

A kutatók pedig egyelőre kívánnak sajátos megjelölésű központjaikban és intézeteikben, amelyeknek a hovatartozását hivatalos nevük nem árulja el, ezért a sajtóban mindmáig rendszeresen úgy emlegetik őket, mintha MTA-intézetek lennének, mert hát azt mondani, hogy a Nyelvtudományi Intézetből nyilatkozott valaki, csak a szakmáját fedi föl, de semmit nem árul el az illető affiliációjáról, pedig ennyi a teljes hivatalos név, amivel azonosíthatja a munkahelyét. Ráadásul az ELKH-nak mindmáig nyilvános honlapja sincsen, habár már két hónapja létrejött. Az mindenestre gyanús, hogy egy magánszemély már májusban lefoglalta az *elkh.hu* doménnevet, vagyis azt csak jó pénzért vásárolhatná meg az ELKH a szemfüles tulajdonostól. Az e-postacímként működő *eotvoshalozat.hu* is foglalt augusztus 24. óta, de azt valószínűleg maga az ELKH vette meg a szolgáltatótól. Ha ez igaz, akkor joggal tarthatjuk bénázásnak, hogy az ELKH-honlap még mindig nem készült el. Megjegyzem, a kormánzatnak fenntartott *gov.hu* kiterjesztés felhasználása az ELKH esetében szarvashiba volna, hiszen a kincstári kommunikációban az ELKH kormánytól független szervezetnek van beállítva, és egy ilyen utótag véletlen titoksértés, azaz szerencsétlen öngól lenne. Ott tartunk, hogy ha valaki ma egy kutatóintézetet vagy központot keres, még mindig az MTA saját honlapjáról érdemes elindulnia.

Az intézetek egyébként mintha a tanácsstalanság képét sugallnák: van, ahol már teljesen levették az „MTA” nevét és logóját a címlapról, van, ahol nyomokban, például belső oldalakon még megtalálható, máshol úgy trükköznek, hogy „MTA Kiválósági Intézet” szerepel a weblapon a régi logóval, megint máshol meg nem

akarták vagy nem tudták levenni, például mert része a logónak. De sok helyen a postacímek és az URL-ek sem változtak, és továbbra is *xxx.mta.hu* néven található meg, mert ezt sem lehet két nap alatt megváltoztatni. Végül a pecsétek körül is nagy a káosz. Mivel az alapító okiratok még nem készülhettek el, a régi pecséteket kellene használniuk, de volt igazgató, aki kivágatta az „MTA” betűszót belőle az Akadémiát jelképező nőalakkal együtt. Tragikomikus konfliktusokról számoltak be azok, akiktől nem fogadták el a pályázatkíró szervezetek a beszámolóikat vagy kérvényeiket, mert a régi pecsét használatát megtiltották, új pedig még nem volt. Ismét csak arra utalnék, hogy a 2011-es átalakulásakor 2012. január 1-re minden készen állt. Érdemes volt most így sietni? – kérdezhetnénk megint.

Maróth Miklós elnök pedig továbbra is rendszeresen ad interjúkat, bár új információkkal nem kényeztet el bennünket.¹ Így például arra a neki is elküldött MTA-közleményre sem reagál, amely a múltkori cikkemben említett 2017-es felmérés teljes adatsorát ismerteti röviden, s amelyből kiderül, hogy a Maróth által továbbra is előszeretettel ismételt kutatónkénti 2,3 (vagy a *Magyar Nemzetben* megjelent 2,5) állás merő túlzás („*Érted dolgozom!*”, *ÉS*, 2019/36., szept. 6.). A 2666 kutatóból ugyanis 603-nak volt párhuzamos jogviszonya, és a 603 személy 90 százalékának egyetlen plusz állása volt. A párhuzamos jogviszonyok kb. 70 százaléka egyetemeken, főiskolákon való tanításból származott, amire – ahogy azt a múltkor is említettem – az MTA mindig nagy hangsúlyt fektetett. Összességében egy főállású kutatóra átlag 1,25 állás jutott.

És a jövőben még ennyi sem lesz, ha az *ÉS*-ben két hete megjelent interjúban említett felmérésre hagyatkozunk.² Tóth István János és munkatársai kimutatták: a tavaly júniusi sokk óta egyre többen érdeklődnek más (nem kutatói) hazai vagy kutatói karrierrel kecsegtető külföldi álláslehetőségek után. Miközben Maróth elnök a párhuzamos egyetemi oktatás fontosságát hangsúlyozva azon gondolkodik, hogy egyetlen félállásban maximálja a kutatók további foglalkoztatását, amire az igazgatók adnának engedélyt az egyetemekkel való megállapodásuk után. Ahhoz persze, hogy ezt az ELKH-ban érvénybe léptesse, előzőleg el kell érnie, hogy a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény (Kjt.) évtizedek óta fennálló és ennél sokkal engedékenyebb rendelkezéseit megváltoztassák, ami nálunk persze akár napok alatt lezajlik. De az is lehet, hogy csak nem tájékoztatták az interjú előtt az érvényes jogi környezetről.

Hát búsuljunk-e e miatt?

A KH munkatársai és az MTA vezetői lassan belenyugodnak a megváltoztathatatlanba, még ha utóvédharcokat több-kevesebb lelkesedéssel folytatnak is alkotmánybírószági beadványokkal, az Európai Parlament (EP) és Bizottság (EB) számára készülő jelentésekkel, az Akadémiai Dolgozók Fórumának egyesületté való átalakításával. De előre tudható, hogy még ha hónapok vagy évek múlva az Ab talál is kifogásolható passzusokat a KH-t elcsatoló törvényben, azokat majd visszaküldi a parlamentnek módosításra jó távoli határidővel, de az eredeti állapotot nem állítja vissza. És ha az MTA majdani vezetésének lesz még hajlandósága a strasbourgi bíróságnál folytatni a pereskedést, mire az lezárul, az esetleges pozitív döntés hatályba helyezésének, vagyis a KH-nak az MTA alá (vissza)kerülésének már nagyobb lesz a terhe, mint a haszna, nem beszélve az időközben megvalósuló változásokról a KH-n belül. Tekintsük jelzésnek a várható végeredményt illetően, hogy a „társadalmi nem” szakok betiltása sem érte el a magyar jogrendszer ingerküszöbét, holott itt a kutatás és oktatás alkotmányos szabadsága jelentős mértékben sérült. De még a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság sem dobta be a jelképes törülközőt, noha ezzel az ő kompetenciája volt leginkább kétségbe vonva. És most már nem is fogja, mert február óta a Felülvizsgálati Bizottság elnökét (is) úgy hívják, hogy Maróth Miklós, s neki a genderszakokról eléggé elítélő véleménye van.³

Az EP-t és az EB-t mostanság más gondok gyötrik, és itt nem csupán az alkalmatlan biztosjelöltekre gondolok, hanem a biztosok újraosztott feladatait rosszul fogadó tudományos közösségre. Már több mint tízezer kutató, köztük 18 Nobel-díjas írta alá azt a nyílt levelet, amely a korábban két külön biztoshoz (Navracsics Tiborhoz és Carlos Moedashoz) tartozó ifjúsági, oktatási, kulturális és sport, valamint a kutatási

és innovációs portfóliók egyesítését bírálja, miközben ez utóbbi lesz gyakorlatilag az egyetlen terület, amelyen a 100 milliárd euró körüli kutatási és innovációs költségvetést nem szétosztják a tagországokra, hanem pályázati rendszerben rendelik a tudósokhoz és fejlesztőkhöz. Carlos Moedas örömmel nyugtázta, hogy a politológusi végzettségű és 2009 óta az EP és EB különböző posztjain működő néppárti bolgár politikus, Mariya Gabriel lesz a terület gazdája, csak azon szomorkodott – és joggal –, hogy a tagországoknak nem sikerült összefogniuk, hogy közösen lépjenek fel a tudósokat többszörösen megsarcoló, nagy hatalmú tudományos kiadókkal szemben.⁴ Annak viszont csak az EU-13-ak örülhettek, hogy Gabriel kilátásba helyezte, a 2004 óta csatlakozókat előnyben kívánja részesíteni a pályázatokban – megkontrázva az eddigi egyedüli minőségalapú döntési rendszert.

De új igazságügy-miniszterünk, Varga Judit is fellépett Brüsszelben, mindjárt két olyan állítással, amelyeknek a valóságértéke a nullához közelít.⁵ Az új tanévet a minap kényszerűségből Bécsben kezdő CEU távozásáról feltett kérdésre azt válaszolta, hogy *„a jogszabálmódosítás célja az volt, hogy egyenlő feltételeket teremtsenek az intézményeknek és minőségi oktatást garantáljanak a diákok számára”*, az MTA átalakításának ügyében pedig *„visszautasította a kérdésfelvetést, mert az ügy nem szerepel az Európai Parlamenti határozatban, vagyis a Sargentini-jelentésben. Hozzátette, nincs kormányzati többség a kutatói hálózat vezetésében. A változtatásra azért volt szükség, mert az előző vezetés nem volt hatékony, sikertelen volt az uniós pályázatokon.”* Hogy a Sargentini-jelentésről tavaly szavaztak, a KH-t pedig most nyáron vették el, az őt nem zökkentheti ki. A CEU oktatásának minőségéről talán Kovács Zoltán államtitkárt kérdezze, ha már ő maga a Miskolci Egyetemen végzett. Az MTA KH vezetésének hatékonysága adatolható, pályázati sikertelenségét pedig még Palkovics vagy Maróth sem merte idáig állítani. Talán mert ők nem zárt körben beszéltek róla.

Idehaza az ELKH vezetői egyfajta nyugtatókúra gyanánt keresik fel sorban a KH egységeit: a sokszor elismételt jövő évi 32 milliárdos költségvetési plusztámogatás bőrére ígérnek pénzt, paripát és fegyvert, ha kapnak új tervek eddig még nem folytatott kutatásokról. Az ELKH Irányító Testületének (IT) ülésén sincsenek éles viták a két oldal, az ITM és az MTA által delegált tagok között. Sőt, nemcsak hogy beleegyeztek számos MTA-oldali előterjesztésbe, de az MTA egyik tavaszi feltételét is befogadták: egyhangúlag megszavazták, hogy intézeteket, központokat alapítani, megszüntetni vagy megváltoztatni csak 2/3-os többséggel lehet. Tagadhatatlan, hogy ezzel tették eddig a legtöbbet a kutatók biztonságérzetének megteremtése érdekében. Remélhető, hogy ez jó fogadtatásra talál a KH intézeteiben, és csökkenti a mindmáig tapasztalható félelmeket is.

Ugyanakkor az MTA, törvényi kötelezettségeinek eleget téve, mivel a jövő évi közgyűlésen ismertetnie kell a KH eredményeit, a 2019. év első nyolc hónapjáról beszámolót kér az intézetektől. Jóllehet az év hátralévő részében megjelenő publikációk mögötti kutatások is az MTA égisze alatt születtek, azokat már nem az MTA, hanem az ELKH számára jelentik le. Így lesznek majd 2019-es cikkek vagy könyvek, amelyeket az egyik vagy másik főhatóság érdemeiként számolnak el – csúfot űzve az észszerűségből. Hogy a két intézmény miért nem tudott megegyezni abban, hogy az idei évet hagyja az MTA alatt jelenteni, számomra rejtély, hiszen az éves kutatási terv is az MTA számára készült, az fogadta el, illetve hagyta jóvá, és eredetileg a költségvetés is az MTA alatt futott – amíg az ITM el nem vonta magához. Ha meg így marad, akkor az év utolsó négy hónapjáról az intézetek majd külön beszámolnak az ELKH vezetésének, így dolgozva duplán és mulattatva a külvilágot ezzel a hungaricummal.

Ismerd meg mostan népedet

Szeptembertől a felsőoktatás újra Palkovics keze alá került – de a dátumnak itt legalább van értelme, hiszen a tanév ekkor kezdődik. Ismét voltak tehát tanévnyitók, amelyeken igyekezett maga a miniszter is megjelenni és terveit vázolni. A száguldó miniszter nemcsak ezért vált mozgó célponttá, de azért is, mert – mint végre rájöttem – az a taktikája, hogy állandóan újabb elképzelésekkel bombázza hallgatóságát, bárkiből álljon is az. A múlt héten például a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete (FDSZ) elnökével

tárgyalt, és vele vitatta meg többek között a bolognai képzési rendszer átalakításának lehetőségeit, amihez persze egy FDSZ-elnöknek vajmi kevés köze van, hiszen azt inkább az oktatási rektor- vagy dékánhelyettesekkel lehet érdemben megbeszélni.

De az FDSZ-elnök arról is beszámolt, hogy Palkovics újabb egyetemek magánosítását, azaz alapítványi formára való áttérését helyezte kilátásba felvillantva a közalkalmazotti státusból való kikerülés hallatlan előnyeit. Azt az elnök nem ecsetelte, hogy érdekképviselőként vajon firtatta-e, mi lesz a Kjt. biztosította garanciákkal, mindössze arra szorítkozott, hogy *„fontos tisztázni az érintett intézményekben a közalkalmazotti státus kivezetését, hiszen azt mindenképp úgy kell megoldani, hogy lehetőleg ne vesszenek el szabadságok vagy a jubileumi jutalmak”*.⁶ Mintha az oktatók legfőbb gondja az lenne, hogy 21 vagy 19 napi éves szabadságkerettel kerülnek-e majd át az állami felsőoktatásból az alapítványiba.

Ami a bolognai rendszer megújítását illeti, újabb távlatok nyíltak meg előttünk, mivel – hála miniszterelnökünknek – a „türk országok” szövetségének immár teljes jogú tagjaként egyetemeinket is elkezdjük csatlakoztatni a „Türk Egyetemi Szövetséghez”, amelynek kimondott célja az egyetemi tanterveknek a türk lelki értékek szellemében történő harmonizálása, a diplomák kölcsönös elismerése, a diákcsera és í. t. Bár, amikor az alakuló gyűlés Turkesztán városában idén áprilisban lezajlott, csak a kormányfő szándékait ismertük, Palkovicséit nem, hiszen akkor még nem érdekelhette a „turkesztáni folyamat”, ahogy a most induló új rendszert hívják – talán nemsokára már nálunk is.⁷

Visszatérő fordulata a miniszternek, hogy az általa patronált felsőoktatási stratégiát dicséri lépten-nyomon, mintegy ezzel hangsúlyozva, hogy milyen remekül bevált. Pedig csak újra elő kellene venni, hogy lássuk, valahogy másfelé tartunk, mint amit ott felvázoltak.⁸ Persze a duális képzések rendben elindultak és szaporodnak, de például az „alapítvány” fogalma mint az egyetemek átalakításának mai főiránya egyáltalán nem szerepel benne. Van viszont bőven szó arról, hogy milyen nagy nemzetközi sikereket fogunk majd elérni, többek között, hogy 2020-ra legalább egy hazai egyetem a tagja lesz a 12 alapítóból mára 23-as létszámúra nőtt LERU-nak, az európai kutatóegyetemek szövetségének.⁹ Az ám, de oda csak meghívással lehet csatlakozni, az meg mintha késne. De a nemrég 19 „kutatásintenzív” egyetem létrehozta *Guild*ben is hiába keresünk magyar tagot. Pedig ott már a mi régióinkból is akadnak, például a krakkói Jagelló vagy a Tartui Egyetem.¹⁰ A legjobb magyar egyetemek viszont továbbra is „alulról szagolják” az 500. helyezéseket a nemzetközi listákon. Pedig lennének receptjeink, miképpen lehet előrelépni, és még csak külön stratégia sem kellene hozzá.

Ha már megjelenik egy miniszter az évnyitón, akkor beszédet is kell tartania. Szegeden például az egyetem leghíresebb professzorát, Szent-Györgyi Albertet idézte: *„Az egyetem egyik legfőbb feladata és kötelessége a kutatás, új igazságok keresése.” Majd így folytatta: „Ezt az eszmét a Szegedi Tudományegyetem azóta is méltón képviseli. Erre nagy szükség van, mert az ország jelenének és jövőjének sikerében minden eddiginél fontosabb szerep jut a kutatásoknak és az innovációnak.”*¹¹ Az innovációnak sajátos meghatározása, hogy új igazságokat keres, de hát Szent-Györgyi nem gondolhatott mindenre, hiába volt nemcsak Nobel-díjas, de rektor is...

Azután hozzátette: *„A megörökölt alacsony hatékonyságú, a munkaerőpiaci igényektől eltávolodó felsőoktatási rendszer átalakítása során sikerült az autonómia megerősítése mellett stabilizálni az intézmények gazdálkodását.”* A miniszter által bevezetett és csak szerinte kiválóan működő kancellári rendszer mellett az autonómia megerősítésének egyik jellemző helyi eleme a Fidesz kommunikációs szakemberének az alkalmazása, pont az októberi választások előtt. Kobza Miklós kb. másfélszeres professzori fizetésért „toborozza a hallgatókat” és „erősíti az egyetem nemzetközi imázsát”,¹² az egyébként 26 (!) munkatársat alkalmazó Nemzetközi és Közkapcsolati Igazgatóságon, bár a neve sem ott, sem máshol az egyetem alkalmazottai között nem található.¹³ De ha már a munkaerőpiaci igényekről esett szó, most már hátradőlhet a miniszter, hiszen mit sem kell tudnia a másik minisztériumban felejtett közoktatás 4000 fölötti tanárhiányáról, amely számnak az egyetemek évenként csak a töredékét bocsátják ki, és a végzettek közül is, ha netán iskolában helyezkednek el, sokan pár hét múlva menekülésszerűen

mondják fel állásukat. Palkovics nyilván a Parragh-terv végrehajtására esküdött fel, a nyelvvizsgához kötött felvételi és a szakmunkásképzés permanens, de eredménytelen reformjának megvalósításával.

Nem tudni, a miniszter sugalmazására-e, de korunk *Szabad Népében*, a *Magyar Nemzetben* váratlan cikk jelent meg, melyben keveslik a rektorok 1,3 és 2,7 millió közötti fizetését, mintegy visszasírva a 2010 előtti 3-4 milliós juttatásokat, melyeket egyébként akkoriban nem a központi akarat, hanem a szenátusok szavazhattak meg, miután Magyar Bálint ezzel a gesztussal próbálta kiérdemelni a rektorok jóindulatát. A cikk a rektorok jövedelmét a vállalatvezetőkével és külföldi pályatársaikkal hasonlítja össze rámutatva elmaradásukra, mindössze arról feledkeztek el, hogy ugyanezt az összevetést az oktatók fizetésével is elvégezzék.¹⁴ Ezt talán az FDSZ fent idézett elnöke tette meg a miniszteri kihallgatáson, csak szerénységből elhallgatta a tudósításban. De ne lepődjünk meg, ha a rektorokra januártól már más bértábla vonatkozna.

Emelje ez föl lelkeinket

Érdemes végignézni legalább pár nagyobb intézmény ünnepségének a részleteit. Debrecenben a nagy sportcsarnokban gyűltek össze, és stílszerűen a sportügyi államtitkár is beszédet mondott. Süli János „Paks-ügyi” miniszter talán azért volt jelen, mert a Debreceni Egyetem Putyin elnököt pár éve, egy esedékes magyarországi látogatása előtt díszpolgári címmel kínálta meg, amit azóta sem sikerül átadniuk, és így most Süli miniszterrel vigasztalták magukat. Természetesen ott volt, és hagyományukhoz híven beszédet mondott a város polgármestere is. Az egyház, és Debrecenben ezen a református egyházat kell érteni, azonban nem volt képviselve az évnyitón, legalábbis a felsorolt notabilitások között csak a társintézmény, a Református Hittudományi Egyetem rektorát üdvözlötték, de ő nem mondott beszédet.¹⁵

Pécsett sem maradhatott ki a (leköszönőben lévő) polgármester a díszasztal mögött ülő személyiségek, valamint szónokok közül, ott azonban nemcsak ő, hanem a helyi jegyző is helyet foglalt, a rektor, a fura módon egyetemi talárt öltött kancellár, valamint a már veszprémi érseki székébe beiktatott helyi püspök, azaz apostoli kormányzó és az EMMI-ből az ITM-be átigazolt pécsi kötődésű volt oktatási, ám most már „tudás- és innovációmenedzsmentért felelős” államtitkár mellett. Itt is lehet hagyományokat emlegetni, mert a város és az egyetem 2016 óta közös tanévnyitót rendez, a 2017-es Kodály-központbeli nagy évforduló után tavaly és idén a színházban. A püspök viszont új fordulat gyanánt nemcsak jelen volt, de már tavaly is felszólalt az ünnepség végén. Debrecen és Pécs Süli József miniszter személye is összeköti, mivel ott beszédet mondott, itt meg nyilván Paks közelsége miatt egyetemi kitüntetést vett át. Érdekes, az egyetem vezetőinek nem tűnik föl, hogy a város közgyűlését rendszeresen közösen tartani az egyetem szenátusának évnyitó ülésével az egyetem autonómiáját kérdőjelezi meg, de hát amit máshol féltve őriznek, arra nálunk már régóta nem adnak.¹⁶

Szegeden is volt évtizedes hagyomány az évnyitókon: a karok dékánjai előtti díszasztalnál a rektor két oldalán a miniszter vagy képviselője, valamint a polgármester ült, akik a rektort követően mindketten beszéddel köszöntötték a hallgatóságot. De tavaly óta új a rektori vezetés, azaz új seprő jött. Az idei évnyitón a dékánok ismét a díszasztal mögötti széksoron foglaltak helyet, az elől ülő négy személy pedig a rektor, az újra megbízott kancellár asszony (civilben), a szeptember 1. óta illetékes ITM-miniszter, valamint most először a megyéspüspök volt. Szeged polgármestere szintén megjelent, de csak a díszvendégeknek fenntartott első sorban, és ez alkalommal hosszú idő óta először nem tartott köszöntő beszédet. Helyette, a rektort és a minisztert követően a püspök lépett a szószékre, mintegy személyesen fújva az új idők új szelét.¹⁷

Idézzük vissza, hogy idén januárban az egyetem rektorhelyettese egy kisebb skandalumot okozó nyilvános beszélgetésben hosszan ecsetelte: új városvezetésre van szüksége Szegednek.¹⁸ A rektor akkor megvédte maga választotta helyettesét, de a tanévnyitóra az első sorba nemcsak Botka László polgármestert, hanem egyik (de csak egyik!) kihívóját, Nemesi Pált is odaültette a többi notabilitás mellé.¹⁹ Ezt akár

elegáns gesztusnak is tarthatnánk az önkormányzati választások előtt, de milyen érdekes, hogy a társegyetemek székhelyein ezt a nagyvonalúságot nem tapasztalhattuk, pedig ellenjelöltekben ott sincsen hiány. A rektorátus persze védekezhetne azzal, hogy éppen a kampány miatt nem lett volna szerencsés szónokolnia a városvezetőnek, de akkor máshol meg miért tették túl magukat ezen? (Nálunk nyilván ilyesmikben mutatkozik meg az egyetemi autonómia.) Mindenesetre örülünk, hogy a szeged-csanádi megyéspüspök nemcsak a katolikus főiskola együttműködését, de a frissen elkészült „Szent Gellért Fórumot” (lefordítom: a 13,4 milliárdért épült városi stadiont) is felajánlotta évnyitó beszédében az egyetemnek.

Mi vagyunk a lámpafény

Lehet, hogy erre az együttműködésre az egyetemnek van nagyobb szüksége, különösen, ha megfontoljuk, milyen támogatásban részesülnek az egyházi alapítású intézmények az államiakhoz képest. Talán ez is indokolja a püspökök kiemelt jelenlétét egyre több egyetemi évnyitón. A gödöllői Szent István Egyetemnek pedig – stílszerűen – még nagyobb vadat sikerült befognia. Ők ugyanis magát Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettest és egyházügyi szakértőt nyerték meg, aki ez alkalommal szakterületétől elkalandozva a magyar nyelv fontosságáról szónokolt. Idézem a beszámolót:**20**

„Akkor tudunk Kárpát-medencei méretben létezni, kulturálisan, szellemileg és gazdasági értelemben is, ha nem hagyjuk, hogy szétessen a magyar nyelv. (...) A gondolkodás és a nyelv egymástól elválaszthatatlan: nem lehet gondolkodni valamin, amit nyelvileg nem tudunk kifejezni: nem mindegy, hogy az a nyelv, amelyet a gondolkodáshoz használunk, milyen minőségű, és az sem mindegy, hogy anyanyelv vagy tanult nyelv. (...) A tudományok szempontjából különösen igaz mindez a külhoni magyarságra, hiszen szisztematikusan gondolkodni csak akkor lehet, ha azt nyelvileg is jól ki tudjuk fejezni.” A tudósítás ezzel a fordulattal zárul: *„A politikus úgy fogalmazott, a zseniális magyar nyelv teszi lehetővé, hogy az egyetemes magyar tudomány eredményeire a tudósok anyanyelvükön legyenek képesek.”*

Hát igen. Ezeket a nagy igazságokat kizárólag a zseniális magyar nyelven lehet megfogalmazni.

1 <https://magyarnemzet.hu/belfold/hatekonyabba-valhat-a-magyar-kutatohalozat-7302620/>

2 <https://www.es.hu/cikk/2019-09-27/szeky-janos/intezmenyi-sokk.html>

3 https://hvg.hu/itthon/20190812_maroth_elkh_mta_kutatohalozat_itm_palkovics_orban_lovasz

4

<https://www.timeshighereducation.com/news/moedas-europe-should-lead-negotiations-academic-publisher>

5 <https://infovilag.hu/egy-meghallgatas-magyar-ugyben/>

6 <https://magyarnemzet.hu/belfold/negyveves-alapkepzest-indithatnak-egy-szakokon-7340297/>

7 <http://www.turkunib.org/en/category/article?id=81>

8

<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjzqbGK5v3kAhUDPlsKHTlcBOIQFjAAegQIARAC&url=https%3A%2F%2Fwww.kormany.hu%2Fdownload%2Fd%2F90%2F30000%2Ffels%25C5%2591oktat%25C3%25A1si%2520koncep%25C3%25B3.pdf&usg=AOvVaw0z51eRhnhM0Rube09g9IQI>

9 <https://www.leru.org/>

10 <https://www.the-guild.eu/>

11 <https://u-szeged.hu/sztehitek/2019-szeptember/tanevnyito-unnepseget?objectParentFolderId=19396>

12

<https://magyarnarancs.hu/kismagyarorszag/a-szegedi-egyetem-nem-arulja-el-tovabbra-is-ok-fizetik-e-habony-emberet-a-helyi-fidesz-fo-kampanystrategajat-123174>

- 13 <https://u-szeged.hu/kozponti-egysegek>
- 14 <https://magyarnemzet.hu/belfold/tiz-rektor-keres-ketmillio-felett-7320917/>
- 15 <https://www.youtube.com/watch?v=CqA4MwvxanQ>
- 16 https://univpecs.com/egyetemi_elek/tanevnyito_20182019
- <https://www.bama.hu/kozelet/helyi-kozelet/pecs-varos-napja-rangos-elismereseket-adtak-at-az-unnepen-2002654/>
- 17 <https://u-szeged.hu/sztehitek/2019-szeptember/tanevnyito-unnepseget?objectParentFolderId=19396>
- 18 <https://www.es.hu/cikk/2019-02-01/kenesei-istvan/az-akademia-vegorai.html>
- 19 Mint a helyi iparkamara elnökét – de ez a saját kampányvideójából másnak látszik:
<https://www.facebook.com/nemesipal/videos/739260359820545/>
- 20 <https://www.agronaplo.hu/hirek/tanevnyito-unnepseg-a-szent-istvan-egyetemen>